

Идж. № = 32023 / 08.07.2024 г.

Изпращвам к.г. № 24 / 2024 г.
Оценени съдиш - докладчик:
Борис Борислав
Белазенков
10.07.2024 г.

До Председателя
на Конституционния съд
на Република България

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

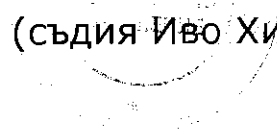
Вх. № 392-
Дата 08.07.24г.

Уважаема г-жо Председател,

Приложено изпращам искане по чл. 150 ал. 2 от Конституцията, придружено с копие от относимите материали по главното дело.

С уважение:

(съдия Иво Хинов)

1. The first part of the document

is

the

second

part

of the

document

И С К А Н Е

Дата: 05.07.2024

Град: София

Софийски градски съд

16 състав

В закрито заседание в следния състав:

Председател: Иво Хинов

Съдебни заседатели: 1. Васил Костадинов

2. Миглена Колева-Кърдалева

като разгледа докладваното от председателя на състава наказателно дело от общ характер № 3169 по описа за 2024 година на Софийски градски съд, установи следното:

Производството е по реда на чл. 150 ал. 2 от Конституцията на Република България.

Фактически обстоятелства

1. Сезирацият съд е сезиран с обвинителен акт от Софийска градска прокуратура, която твърди, че подсъдимият на 06.09.2023 г в гр. София е дал подкуп на полицейски служители, за да не му съставят акт за административно нарушение – управление на лек автомобил без свидетелство за управление на МПС; а също така по същото време и място е упражнявал професията на шофьор на такси без да има съответната правоспособност. Първото деяние е квалифицирано по чл. 304а във вр. с чл. 304 ал. 1 НК, а второто по чл. 324 ал. 1 НК.

2. За първото съдебно заседание по делото се явяват представител на Софийска градска прокуратура, подсъдимият и защитникът му. След като ги изслуша, съдът даде ход на делото.

3. След това, съобразно чл. 272 ал. 1 НПК, председателят на състава пристъпи към проверка на самоличността на подсъдимия. Въз основа на представената от подсъдимия лична карта се увери, че явилото се пред него лице е именно онова, което е посочено в обвинителния акт като подсъдим.

4. Съобразно чл. 272 ал. 1 НПК, при проверка на самоличността на подсъдимия, председателят на състава е задължен да го запита за определени обстоятелства, свързани с неговата лична сфера. В този момент разглеждането на делото бе преустановено, доколкото сезирацият съд прие, че нормата на чл. 272 ал. 1 НПК частично е противоконституционна.

Относно оспорената част от чл. 272 ал. 1 НПК

5. Разпоредбата на чл. 272 ал. 1 НПК гласи:

„Председателят проверява самоличността на подсъдимия, като го запитва за трите имена, за датата и мястото на раждането, за неговата народност,

гражданство, местоживеене, образование, семейно положение и единния му граждански номер, както и дали е осъждан“.

6. Предмет на твърдение за конституционно несъответствие е само част от нормата на чл. 272 ал. 1 НПК – а именно: „... и мястото ..., за неговата народност, гражданство, местоживеене, образование, семейно положение... както и дали е осъждан“. Те са наречени по-долу „оспорените обстоятелства“.

7. Не е предмет на оспорване останалата част от нормата – а именно: „Председателят проверява самоличността на подсъдимия, като го запитва за трите имена, за датата ... на раждането ... и единния му граждански номер...“.

8. Сезирацията съд приема, че тази неоспорена част от нормата на чл. 272 ал. 1 НПК е достатъчна, за да се реализира целта ѝ – да се установи по ясен и несъмнен начин дали явилото се пред съда лице е именно подсъдимият – т.е. лицето, посочено в обвинителния акт. Това е така, доколкото трите имена и единен граждански номер са достатъчни идентификатори, които позволяват несъмненото установяване на конкретно физическо лице.

Приложимо право – 1

9. Приложимият закон е чл. 272 ал. 1 НПК. Нормата е разположена в раздел II „Действия по даване ход на делото в съдебно заседание“ на Глава двадесета, като се отнася до едно от първите действия, които председателят на състава следва да извърши в началото на съдебното заседание.

10. И по-конкретно, председателят на състава следва първо да обяви, че открива съдебното заседание по делото – чл. 271 ал. 1 НПК; след това да провери дали са се явили всички страни – чл. 271 ал. 1 НПК; след това, ако не са налице основания за отлагане, да даде ход на делото – чл. 271 НПК. А след като даде ход на делото, първото задължение на председателя на състава е да провери самоличността на явилите се лица – чл. 272 НПК. Законодателят има предвид единствено частните лица (подсъдими, свидетели, експерти и др.), но не и длъжностните лица, ангажирани в процеса (съдебни заседатели, съдебен секретар, прокурор).

11. Подсъдимият е първото лице, чийто самоличност председателят на състава следва да провери – чл. 272 ал. 1 НПК. А тази проверка се извършва по начина, указан в закона – като го запитва за посочените в тази норма обстоятелства: „... трите имена, за датата и мястото на раждането, за неговата народност, гражданство, местоживеене, образование, семейно положение и единния му граждански номер, както и дали е осъждан“.

12. Респективно за подсъдимия е налице задължение да даде устен отговор на запитването относно обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК, като това става по публичен начин, в присъствието на останалите участници в процеса, евентуално и публика. По този начин неговото изявление, свързано с обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК, стават достойни на всички присъстващи лица.

13. Не е налице противоречива съдебна практика относно прилагането на чл. 272 ал. 1 НПК и не е възможно тя да бъде тълкувана по различен начин от буквалния. Не е възможно да се приеме, че председателят на състава следва да запита подсъдимия само за една част от обстоятелствата (например за трите имена и единен граждански номер) и да не го запита за останалите обстоятелства. Не е възможно да се приеме, че подсъдимият може да отговори само за една част от тези обстоятелства и има право да запази мълчание относно останалите.

Приложимо право – 2

14. Относно протоколирането. Съобразно чл. 311 ал. 1 т. 2 пр. 1 НПК в съдебния протокол се вписват „данни за личността на подсъдимия“. Тази норма е пряко свързана с чл. 272 ал. 1 НПК, която посочва кои са тези данни. Поради което в съдебния протокол се записват отговорът на подсъдимия относно всички обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК, за които е запитан от председателя на състава.

15. Съобразно чл. 312 НПК страните имат право да поискат поправка и допълнение от съдебния протокол. Това означава, че този съдебен протокол става тяхно достояние, вкл. и всичко записано в него при проверката на самоличността на подсъдимия.

16. Също така съдебният протокол е част от делото – като той става достояние на всички лица, които имат достъп до това дело, вкл. и при промяна на решаващия орган (по-горна инстанция) и промяна на страните (прокуратурата, която е съответна на по-горната инстанция или при упълномощаване на нов защитник).

Приложимо право – 3

17. Относно запазване на неприкосновеността на личния живот при проверката за самоличност.

Съобразно чл. 263 ал. 2 НПК е възможно делото да се разгледа при закрити врати, ако това е необходимо, за да се предотврати разгласяване на факти от интимния живот на подсъдимия. Следователно тази норма, в съответствие с чл. 32 ал. 1 от Конституцията, осигурява определена защита на неприкосновеността на личния живот.

18. При все това тя не намира приложение в процедурата по чл. 272 ал. 1 НПК. Тя се отнася само при „(р)азглеждането на делото или извършването на отделни съдопроизводствени действия“ – видно от отбелязването в чл. 263 ал. 1 НПК. Същевременно проверката на самоличност по чл. 272 ал. 1 НПК става преди „(р)азглеждане на делото“. Макар и тази проверка на самоличност да представлява част от „отделни съдопроизводствени действия“, все пак нормата на чл. 263 ал. 1 НПК не се отнася за действията по чл. 272 НПК. Това е видно от

изключението по чл. 272 ал. 3 пр. 2 НПК – единствено в случаите по чл. 123 ал. 2 т. 2 НПК (т.е. свидетели с тайна самоличност) проверката на самоличността от председателя на състава става по такъв начин, че останалите участници в процеса да не разберат нищо за тази самоличност.

19. Не е възможно чл. 272 ал.1 НПК да се тълкува по начин, съобразно който проверката на самоличността на подсъдим да бъде извършена изцяло (или поне отчасти, относно оспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК) по начина, посочен в ал. 3 пр. 2 НПК.

Приложимо право – 4

20. Относно доказването.

Събирането на доказателства в съдебната фаза на наказателния процес се осъществява в рамките на съдебното следствие – раздел III от на Глава двадесета. Изявленията на подсъдимия може да бъдат годен източник на доказателствени сведения, ако са направени под формата на обяснения, в рамките на неговия разпит – чл. 277 – 278 във вр. с чл. 138 НПК, респективно при прочитане на обясненията му, които е дал в досъдебната фаза – чл. 279 НПК.

21. Следователно разпитът на подсъдимия, в рамките на който той дава обяснения и с които излага определена информация, е предвиденият в закона способ за събиране на доказателствени сведения.

22. Изявленията, които прави подсъдимият при проверка на неговата самоличност по реда на чл. 272 ал. 1 НПК, нямат качеството на източник на доказателствени сведения.

Това е така, доколкото:

1) тези изявления са ясно отграничени от разпита на подсъдимия и обясненията, които той прави при този разпит – чл. 272 ал. 1 и чл. 277 НПК; чл. 138 ал. 2 и ал. 3 НПК;

2) разпитът се провежда спрямо подсъдим с установена самоличност, а изявлението на подсъдимия по чл. 272 ал. 1 НПК служи именно за установяване на самоличността му;

3) разпитът се провежда след като са разяснени правата на подсъдимия – чл. 274 ал. 2 НПК, вкл. и правото му да даде или да откаже да даде обяснения – чл. 115 ал. 3 – 4 НПК, докато снемането на неговата самоличност се осъществява преди това, като е предпоставка за последващия разпит;

4) подсъдимият има право да откаже да обяснения – чл. 115 ал. 4 НПК, но няма право да откаже да отговори на въпроси, свързани с неговата самоличност.

23. Поради това нормата на чл. 272 ал. 1 НПК няма за предназначение събиране на доказателства. Нейното предназначение е само установяване на самоличността на явилото се лице – а именно дали то е подсъдимият по делото.

Приложимо право – 5

24. Относно идентификацията на физическите лица.

Законът за гражданската регистрация, ДВ бр.67/99, последна редакция ДВ бр.80/23 (наричан ЗГР) посочва в чл. 8 ал. 1 ЗГР:

„Основните данни за гражданска регистрация на лицата са техните:

1. име;
2. дата – ден, месец, година, и място на раждане;
3. пол;
4. гражданство;
5. единен граждански номер.“

Съобразно чл. 9 ал. 1 ЗГР имената на българския гражданин, роден в страната, се състои от лично, бащино и фамилно име.

Обичайно, в ежедневието, всяко едно лице се идентифицира с тези си имена – или с част от тях.

Съобразно чл. 11 ЗГР единният граждански номер е административен идентификатор, представляващ уникален номер, чрез който физическите лица се определят еднозначно.

Приложимо право – 6

25. Относно достъп до данните за самоличност от страна на длъжностни лица

Законът за българските лични документи, ДВ бр. 93/99, последна редакция ДВ бр. 65/23 (наричан ЗБЛД) урежда онези данни от самоличността, които се вписват в документите за самоличност и могат да станат достояние на официални длъжностни лица, при установяване на самоличността на физическо лице.

Съобразно чл. 3 ал. 1 ЗБЛД: „Документите за самоличност удостоверяват самоличността, а при необходимост – и гражданството, чрез съдържащите се в тях данни“.

Съобразно чл. 6 ЗБЛД: „Гражданите са длъжни при поискване от компетентните длъжностни лица, определени със закон, да удостоверяват своята самоличност“

Съобразно чл. 16 ал. 1 ЗБЛД: „Българските лични документи съдържат следните задължителни лични данни:

1. имена;
2. дата на раждане;
3. единен граждански номер (личен номер или личен номер на чужденец);

4. пол;

5. гражданство“.

Приложимо право – 7

26. В Закона за защита на личните данни, ДВ бл. 1/02, последна редакция ДВ бр. 84/23 (наричан ЗЗЛД) са предвидени специални правила за обработката на лични данни за целите на наказателното производство – чл. 42 ЗЗЛД, като съобразно чл. 45 ал. 1 т. 2 те следва да се събрани за конкретни, изрично указани и законни цели, като съобразно т. 3 те следва да се подходящи, относими и да не надхвърлят необходимото във връзка с целите, за които се обработват. Тази необходимост е посочена и в чл. 49.

27. При съпоставката на чл. 272 НПК и цитираните норми от ЗЗЛД сезирацията съд достига до извод, че чл. 272 НПК се явява специален закон, който има предимство пред общите норми на ЗЗЛД. И по-конкретно НПК урежда реда, по който се провежда наказателното производство – чл. 1 ал. 1 НПК, като ЗЗЛД няма такава цел; НПК специално урежда и реда за проверката на самоличност на подсъдимия – чл. 272 ал. 1 НПК, като ЗЗЛД не посочва нищо по този въпрос. Следователно ЗЗЛД се прилага само да такава степен, доколкото липсва изрична регулация в НПК.

28. В действителност основните елементи от посочените норми на ЗЗЛД – а именно личните данни да бъдат необходими, относими и подходящи – са предмет на преценка от страна на законодателя при формулиране на чл. 272 ал. 1 НПК, към момента на приемане на разпоредбата (ДВ бр. 86/05). Те са били предмет и на нова преценка и след това, при приемане на нормите на чл. 45 и чл. 49 ЗЗЛД (ДВ бр. 17/2019), която нова преценка е довела до запазване на старата редакция на чл. 272 ал. 1 НПК. Сезирацията съд, като правоприлагащ орган, не може да ревизира тази преценка на законодателя и да достигне до извод, че абстрактно формулирана норма в закон противоречи на конкретна норма от кодекс и поради това да остави последната без приложение.

29. Поради което нормите на чл. 49 и чл. 45 ал. 1 т. 3 ЗЗЛД не може да са основание да се приеме, че е налице противоречие между тях и чл. 272 ал. 1 НПК. Тези норми следва да се прилагат от сезирацията съд в други хипотези, свързани с обработване на лични данни, извън изрично уредените в НПК.

Извод относно приложимото право

30. Проверката на самоличността на подсъдимия, която прави председателят на състава по реда на чл. 272 ал. 1 НПК, визира широк кръг обстоятелства – трите имена, датата и мястото на раждането, народност, гражданство, местоживеене, образование, семейно положение и единен граждански номер, съдимост. Подсъдимият е задължен да отговори.

31. Тази проверка става по публичен начин, като изявленията на подсъдимия относно обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК са възпрети от всички присъстващи и се записват в съдебния протокол, за да бъдат възпрети впоследствие от всички, които имат достъп до него в бъдеще.

32. Тази проверка служи само и единствено за установяване на самоличността на явилото се лице – а именно дали то е подсъдимият. Тя не служи за събиране на доказателства относно съществуването на обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК.

33. Същевременно за установяване на самоличността, съобразно общия законов ред, са достатъчни само част от обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК – имена, дата на раждане, единен граждански номер, гражданство.

Относно несъответствието с чл. 32 ал. 1 изр. 1 от Конституцията

34. По своето естество нормата на чл. 272 ал. 1 НПК визира официално установяване на определени обстоятелства, свързани с личната сфера на подсъдимия. Оспорената част от тези обстоятелства са следните: мястото на раждане, гражданството, местоживеенето, образованието, семейното положение и предходни осъждания. С прилагането на чл. 272 ал. 1 НПК, конкретно относно оспорените обстоятелства, конституционната защита на неприкосновеността на личния живот на подсъдимия е накърнена, доколкото той е принуден по публичен начин да разгласи тези интимни обстоятелства, намиращи се в основата на личния му живот. Това става след запитване от председателя на състава, като отговорът на въпросите относно обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК става в открито съдебно заседание и в присъствието на останалите участниците в процеса. Този отговор се записва в съдебния протокол и е достояние на широк кръг лица в бъдеще.

35. Поради което, според сезирания съд, задължението на подсъдимия да отговори на запитването на председателя на състава за оспорените обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК представлява намеса в личния живот на подсъдимия.

36. Следователно, според сезирания съд, ако председателят на състава запита подсъдимия за оспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК, то ще наруши неговото право на неприкосновеност на личния живот, която му предоставя чл. 32 ал. 1 изр. 1 от Конституцията. Поради това оспорената част на чл. 272 ал. 1 НПК е несъответна на чл. 32 ал. 1 изр. 1 от Конституцията.

Относно несъответствието с чл. 31 ал. 4 от Конституцията

37. Нарушаването на неприкосновеността на личния живот на подсъдимия, изразено в необходимостта той да отговори на запитването от председателя на състава за обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК, е оправдано само относно неоспорените части от нормата (три имена, дата на раждане,

единен граждански номер). Те са обективно необходими за установяване на самоличността на подсъдимия, което е императивно условие за законосъобразността на съдебното производство.

38. Това не е така за оспорената част на чл. 272 ал. 1 НПК. Необходимостта той по публичен начин да даде информация за обстоятелства, намиращи се в основата на личния му живот (мястото на раждане, народност, гражданство, местоживеене, образование, семейно положение, осъждания) води до накърняване на личния му живот.

39. Тази намеса е неоправдана, доколкото липсва необходимост от разгласяването на тези обстоятелства от личния живот на подсъдимия. Изявлението на подсъдимия във връзка с оспорените обстоятелства по никакъв начин не допринася за реализиране на целта на процедурата по чл. 272 ал. 1 НПК – установяване на самоличността на подсъдимия. Неоспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК са напълно достатъчни за тази цел. Също така това изявление не допринася за постигане на други цели на наказателния процес, вкл. и относно нуждите на доказването.

40. Поради това изявлението на подсъдимия, разкриващо съществени елементи от личния му живот, ограничава правото на неприкосновеност на личния живот, без по никакъв начин да е необходимо за осъществяване на правосъдието. То в действителност не служи за нищо.

41. Оттук, според сезирация съд, оспорената част на чл. 272 ал. 1 НПК е несъответна на чл. 31 ал. 4 изр. 1 от Конституцията.

Извод относно конституционното несъответствие

42. Въз основа на горните доводи сезирация съд прие, че нормата на чл. 272 ал. 1 НПК е несъответна на чл. 32 ал. 1 изр. 1 и чл. 31 ал. 4 от Конституцията. А това води до необходимост, съобразно чл. 150 ал. 2 от Конституцията, за отнасяне на твърдението за това несъответствие, до вниманието на Конституционният съд, който единствен има правомощието да го установи по задължителен начин.

43. Ако евентуално това бъде направено, то оспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК няма да се прилагат; респективно председателят на състава ще извърши съдопроизводственото действие по проверка на самоличността на подсъдимия без да отправя запитване към него относно тях. Тази проверка на самоличността ще бъде извършена като председателят на състава отправи запитване към подсъдимия относно останалите неоспорени обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК; отговорът на подсъдимия за тях сам по себе си ще е достатъчен за ефективността на тази проверка. След това разглеждането на делото ще продължи.

Относно приложението на правото на Съюза

44. Оспорената норма на чл. 272 ал. 1 НПК попада директно в приложното поле на правото на Съюза – и по-конкретно на Директива 2016/680¹.

45. На първо място съобр. 26 от Директива 2016/343² изрично посочва, че правото на подсъдимия да запази мълчание по чл. 7 не се отнася до въпроси, свързани с установяване на самоличността му. В този смисъл е и съобр. 35 изр. 3 – 5 от Директива 2016/680. Следователно националният закон и съдебна практика, съобразно които подсъдимият е длъжен – при поискване от председателя на състава – да посочи своята самоличност, са в съответствие с правото на Съюза.

46. На второ място Директива 2016/680 регулира именно обработката на лични данни на подсъдимия в рамките на наказателния процес, вкл. и в съдебното заседание. Обстоятелствата по чл. 272 ал. 1 НПК представляват лични данни по смисъла на чл. 3 т. 1 от Директивата, а проверката на самоличността чрез запитването по чл. 272 ал. 1 НПК и записът в съдебния протокол на отговора на подсъдимия по чл. 311 ал.1 т. 2 пр. 2 НПК представляват обработване на лични данни по смисъла на чл. 3 т. 3 от Директивата. Сезирацията е компетентен орган, обработващ лични данни по чл. 3 т. 7 б. „а“ и т. 9 и от Директивата и поради това е обвързан от разпоредбите ѝ.

47. На трето място сезирацията приема, че са налице определени съмнения, че националната норма на чл. 272 ал. 1 НПК, относно оспорените обстоятелства в нея, е в нарушение на принципите за обработка на лични данни по чл. 4 от Директивата. Макар и те да са събирани за конкретна, изрично указана и легитимна цел (чл. 4 ал. 1 б. „б“ от Директивата), а именно за установяване на самоличността на подсъдимия, което е задължителна предпоставка за законосъобразността на процеса, те все пак не са подходящи, не са относими и надхвърлят необходимото за постигане на тази цел – в нарушение на чл. 4 ал. 1 б. „в“ от Директивата.

48. Налице са и съмнения, че е нарушен също така и чл. 8 ал. 1 от Директивата, който изисква обработването на личните данни да е необходимо за изпълнението на поставената задача.

¹ ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/680 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета, ОВ L 119/89 от 04.05.2016 г.

² ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/343 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 9 март 2016 година относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство, ОВ L 65/1 от 11.03.2016 г.

49. Този извод се потвърждава от съобр. 26 от Директивата, което поставя изискването за добросъвестно обработване на лични данни, единствено с цел постигане на конкретни цели, предвидени в закона, като тези лични данни следва да са „подходящи и релевантни за целите, за които се обработват ... не надхвърлят необходимото“. Изрично е посочено в изр. 9: „Личните данни следва да се обработват единствено ако целта на обработването не може разумно да бъде постигната с други средства“.

50. Условието за необходимост за обработка на личните данни е поставено и в съобр. 35 изр. 1 от Директивата.

51. Следователно горепосочените норми от Директивата поставят изискването за необходимост за обработка на личните данни – като принцип (чл. 4 ал. 1 б. „в“) и като приложението на този принцип в работата на провоприлагащия орган (чл. 8 ал. 1). Тази необходимост е потвърдена в съобр. 26 и 35. Необходимостта е пояснена с изискването личните данни да бъдат подходящи и относими за поставената цел (чл. 4 ал. 1 б. „в“ и съобр. 26 изр. 7) и ако без тях целта на обработката не може да се постигне (съобр. 26 изр. 9).

52. Сезирацият съд приема, че проверката на самоличността на подсъдимия, съпроводена с установяване на оспорените обстоятелства (т. 6 по-горе), поначало не е необходимо за постигане на задачата, която визираща чл. 272 ал. 1 НПК – а именно установяване на самоличността на подсъдимия. Както е посочено по-горе, неоспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК са напълно достатъчни за тази цел.

53. Следователно, според сезирация съд, са налице определени доводи, въз основа на които може да се приеме, че оспорените обстоятелства по чл. 272 ал. 1 НПК са в противоречие с чл. 4 ал. 1 б. „в“ и чл. 8 ал. 1 от Директива 2016/680. При все това сезирация съд не се счита достатъчно компетентен в областта на правото на Съюза, за да се ангажира с категорично становище в този смисъл.

54. На четвърто място сезирация съд приема, че срокът за имплементирането на тази Директива е изтекъл (чл. 63 от нея), като националният законодател е пропуснал да промени съответно чл. 272 ал. 1 НПК, така че да отговаря на нея. Буквалното копиране на нормата на чл. 4 ал. 1 б. „в“ от Директивата в чл. 45 ал. 1 т. 3 ЗЗЛД и тази на чл. 8 ал. 1 от Директивата в чл. 49 ЗЗЛД не е довело до дължимата промяна на чл. 272 ал. 1 НПК, така че новите ценности, свързани със защита на личните данни, да бъдат реално приложени.

55. На пето място нормите на Директивата не са пряко приложими. Те неизбежно изискват съответно имплементиране, доколкото никоя от тях не регулира въпроса за проверка на самоличността на подсъдимия.

56. На шесто място не е възможно съответстващо (конформено) тълкуване. Всяко тълкуване на чл. 272 ал. 1 НПК, което има за резултат освобождаване на председателя на състава от задължението да запита подсъдимия за оспорените обстоятелства, посочени в тази норма (а именно за

мястото на раждането, за неговата народност, гражданство, местоживеене, образование, семейно положение и единния му граждански номер, както и дали е осъждан), или освобождаване на подсъдимия от задължението да отговори на подобно запитване, след като вече е отправено към него, би било тълкуване *contra legem* и поради това противоправно.

57. На последно място не са налице и основания за оставяне без приложение на оспорените обстоятелства от нормата на чл. 272 ал. 1 НПК. Това е така, доколкото сезирацията съд храни определени съмнения относно коректността на преценката си, че тази норма противоречи на чл. 4 ал. 1 б. „в“ и чл. 8 ал. 1 от Директива 2016/680. Тези съмнения са посочени по-горе, аот тук следва да се добави, че след като законодателят, при имплементиране на тези норми в националния закон (чл. 45 ал. 1 т. 3 и чл. 49 ЗЗЛД), е решил да запази непокътната редакцията на чл. 272 ал. 1 НПК, то по ясен начин е приел, че всички обстоятелства в нея, вкл. и оспорените от настоящия сезиращ съд, са подходящи, относими и не надхвърлят необходимото за проверка на самоличността на подсъдимия.

58. Разпределението между правомощията на законодателя и на съда изключва възможността субективното становище на отделен съдебен състав, че законодателят некоректно е имплементирал норма от правото на Съюза, да има за последица оставяне без приложение на закон. Това е особено важно в случаи като настоящия, при което това субективно становище е несигурно и колебливо.

59. Поради което е налице необходимост от отправяне на преюдициално запитване до Съда на ЕС по този въпрос. В рамките на преюдициалното производство българското правителство ще може да защити решението на законодателя да запази старата редакция на чл. 272 ал. 1 НПК, като посочи как тя се съчетава със защитата на личните данни по Директива 2016/680. Също така Съдът на ЕС ще може да достигне до ясен извод дали нормата на чл. 272 ал. 1 НПК, конкретно относно оспорените обстоятелства, е съответна или не на тази Директива, който да бъде ползван от сезирация съд.

Относно конкуренцията между сезирането на Конституционния съд и на Съда на ЕС

60. Сезирацията съд е изправен пред избор. На първо място може да сезира Конституционния съд с искане по чл. 150 ал. 2 от Конституцията, доколкото счита нормата на чл. 272 ал. 1 НПК, в оспорената ѝ част, за несъответна на Конституцията. На второ място може да сезира Съда на ЕС с преюдициално запитване по чл. 267 ДФЕС, доколкото счита същата тази норма, в оспорената ѝ част, за несъответна на Директива 2016/680.

61. Сезирацията съд предпочита да сезира Конституционния съд, поради следите четири обстоятелства:

Повдигнатият въпрос не разкрива особена правна сложност.

Касае се за особеност на националното право, а не за принципно тълкуване на правото на Съюза.

Конституционният съд се произнася в по-кратки срокове.

Обявяването на оспорената част от чл. 272 ал. 1 НПК за несъответна на Конституцията ще доведе до оставянето ѝ без приложение, което в пълна степен ще удовлетвори задължението на сезиращия съд, при осъществяване на съдопроизводствени действия, да гарантира спазването на правото на Съюза.

62. Следователно сезирането на Конституционния съд се явява в случая по-ефективно. Чрез утвърждаване на върховенството на Конституцията над закона (чл. 4 ал. 2 от Конституцията) като косвена последица ще се гарантира и приматът на правото на Съюза – доколкото, в конкретния случай, оспореният закон противоречи както на националната Конституция (за което сезиращият съд е сигурен), така и на Директива 2016/680 (за което храни съмнения).

63. Излагайки тези доводи сезиращият съд приканва Конституционния съд да преразгледа практиката си, съобразно която възможността за отправяне на преюдициално запитване прави недопустимо сезирането на Конституционния съд. В действителност често двете възможности са алтернативни, като сезиращият съд следва да притежава право на преценка, която е иманентна характеристика на правосъдните му правомощия. Ако Конституционният съд приеме, че сезиращият съд е сгрешил в своята преценка и въпросът е от такова естество, че се налага сезиране на Съда на ЕС, то самият той може да отправи преюдициално запитване.

64. Поради което и на основание чл. 150 ал. 2 от Конституцията

ОТПРАВЯ ИСКАНЕ

до Конституционния съд на Република България за установяване на несъответствие между нормата на чл. 272 ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс (ДВ бр. 86/05), в частта: „... и мястото ..., за неговата народност, гражданство, местоживее, образование, семейно положение ... както и дали е осъждан“ и нормите на чл. 32 ал. 1 изр. 1 и чл. 31 ал. 4 от Конституцията.

Искането е окончателно.

Председател:

Съдебни заседатели: 1,